

ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

1. ชื่อผลงาน การแก้ไขปัญหาความยากจน โดยการดำเนินการโครงการคาราวานแก้จน (ด้านแรงงาน)

2. ระยะเวลาที่ดำเนินการ ปีงบประมาณ 2549 (ธันวาคม 2548 ถึง กันยายน 2549)

3. ความรู้ทางวิชาการหรือแนวความคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

3.1 แผนบริหารราชการแผ่นดิน การบริหารราชการแผ่นดินโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางนั้น จำเป็นต้องมีการกำหนดนโยบายและวางยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน สามารถรองรับต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ในระยะของการเปลี่ยนผ่าน และนำประเทศไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืน รัฐบาลจึงได้จัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 ขึ้น เพื่อให้หน่วยงานราชการต่างๆ ได้ทราบทิศทางการทำงาน เป้าหมาย วิธีการ และการวัดผลสำเร็จการใช้ทรัพยากร ตลอดจนทราบฐานะและความรับผิดชอบของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามทิศทางแนวทางต่างๆ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งแผนการบริหารราชการแผ่นดินนี้ได้แสดงให้เห็นถึงทิศทางและแนวทางการทำงานของคณะรัฐมนตรีในช่วงระยะเวลา 4 ปี ตามกรอบนโยบายที่ได้มีการแถลงไว้ต่อรัฐสภาและแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของคณะรัฐมนตรีในการบริหารปกครองประเทศ โดยมีสาระครอบคลุมรายละเอียดดังนี้

3.1.1 ประเด็นยุทธศาสตร์หลักซึ่งรัฐบาลมุ่งเน้นให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก รวมทั้งสิ้น 9 ประการ กล่าวคือ

- (1) การขจัดความยากจน
- (2) การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ
- (3) การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้
- (4) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (5) การต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
- (6) การพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
- (7) การส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม

(8) การรักษาความมั่นคงของรัฐ

(9) การรองรับการเปลี่ยนแปลงและพลวัตโลก

3.1.2 เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ อันเป็นสิ่งที่มีรัฐบาลต้องการให้บรรลุผลในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ สำหรับช่วงระยะเวลา ปี พ.ศ. 2548 – 2551 รวมถึงตัวชี้วัด และเป้าหมายของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ประโยชน์ในการกำกับติดตามและประเมินผลการบริหารราชการแผ่นดิน

3.1.3 กลยุทธ์หลัก ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงแนวทาง มาตรการ หรือวิธีการดำเนินงานที่สำคัญ อันถือเป็นกุญแจสำคัญต่อการบรรลุผลตามเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ที่ได้มีการกำหนดไว้ รวมทั้งเป็นเงื่อนไขในการมอบหมายงานให้ “เจ้าภาพ” หรือหน่วยงานผู้รับผิดชอบต่างๆ รับผิดชอบไปดำเนินการต่อ

สรุปโครงสร้างประเด็นยุทธศาสตร์ของแผนการบริหารราชการแผ่นดิน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การขจัดความยากจน

- ก. ระดับประเทศ
- ข. ระดับชุมชน
- ค. ระดับบุคคล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ

- ก. การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาคนให้มีความรู้คู่คุณธรรมและจริยธรรม เตรียมความพร้อมให้สอดคล้องกับการพัฒนาและการแข่งขันของประเทศ
- ข. การอนุรักษ์ สืบทอดประเพณี วัฒนธรรมที่ดีงาม และพัฒนาภูมิปัญญาให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
- ค. การเสริมสร้างสุขภาวะของประชาชนอย่างครบวงจรและมีคุณภาพมาตรฐาน
- ง. การเสริมสร้างความมั่นคงของชีวิตและสังคม
- จ. การเตรียมความพร้อมแก่สังคมเพื่อให้ผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
- ฉ. การพัฒนากรุงเทพมหานครให้เป็นเมืองที่แข็งแรงและน่าอยู่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้

- ก. การปรับโครงสร้างภาคเกษตร
- ข. การปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรม

- ค. การปรับโครงสร้างการท่องเที่ยว การบริการ และการค้า
- ง. การบริหารการเงินการคลัง
- จ. วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม
- ฉ. การพัฒนาระบบโลจิสติกส์
- ช. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- ซ. การพัฒนารัฐวิสาหกิจ
- ฅ. การพัฒนาขีดความสามารถในการดำเนินยุทธศาสตร์ชาติ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ก. การสร้างสมดุลของการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ข. การคุ้มครองและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนและเป็นธรรม
- ค. การฟื้นฟูทรัพยากรดินและใช้ประโยชน์ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่
- ง. การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ
- จ. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใต้การมีส่วนร่วมของเอกชนและชุมชนท้องถิ่น
- ฉ. การควบคุมมลพิษจากขยะ น้ำเสีย ฝุ่นละออง ก๊าซ กลิ่น และเสียง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

- ก. การดำเนินนโยบายต่างประเทศเชิงรุก
- ข. การส่งเสริมความสัมพันธ์กับนานาประเทศ
- ค. การส่งเสริมความร่วมมือภายใต้กรอบพหุภาคีและการสร้างบทบาทไทยในเวทีโลก
- ง. ด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
- จ. การทูตเพื่อประชาชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

- ก. การปรับปรุงกฎหมาย
- ข. การปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม
- ค. การพัฒนาระบบราชการ
- ง. การป้องกันและปราบปรามทุจริต
- จ. การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในภาคเอกชนและสังคม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 7 การส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม

- ก. การพัฒนาประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและสร้างความเข้มแข็งให้กับกระบวนการประชาสังคม
- ข. การส่งเสริมและพัฒนาด้านสิทธิมนุษยชนให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล
- ค. การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 8 การรักษาความมั่นคงของรัฐ

- ก. การพิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
- ข. การป้องกันประเทศ
- ค. การรักษาความมั่นคงของรัฐ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 9 การรองรับการเปลี่ยนแปลงและพลวัตโลก

แผนการบริหารราชการแผ่นดินดังกล่าวนี้ยังจะใช้ประโยชน์สำหรับการอ้างอิงหรือเป็นแม่บท ในการถ่ายทอดกลยุทธ์หลักลงไปในระดับกระทรวง ทบวง กรม หรือมิติการปฏิบัติการกิจตามอำนาจหน้าที่ปกติ (functional-based approach) ในระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัดหรือมิติพื้นที่ (area-based approach) รวมถึงกลไกการทำงานข้ามหน่วยงานและพื้นที่ หรือมิติตามระเบียบวาระงานพิเศษ (agenda-based approach) ในรูปแบบของกรรจัดทำแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปี อันจะช่วยทำให้การบริหารราชการแผ่นดินและการจัดสรรทรัพยากรเกิดความสอดคล้องบูรณาการ และเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ในที่นี้จะนำเสนอรายละเอียดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดความยากจน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1

การจัดความยากจน

เพื่อให้สามารถจัดความยากจนของประเทศให้หมดสิ้นไป โดยบูรณาการการบริหารจัดการ งบประมาณ และการปฏิบัติ การแก้ไขปัญหาความยากจนทั้งระบบตั้งแต่บุคคล ชุมชน และประเทศ ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์หลัก 3 ประการ คือ

1. ระดับประเทศ เป็นยุทธศาสตร์ที่เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยจัดที่ดินทำกิน พร้อมสาธารณูปโภคและแหล่งน้ำให้เกษตรกร การรักษาเสถียรภาพด้านราคา โดยการบริหารจัดการด้านการผลิต การแปรรูปและการตลาด ตลอดจนจนสร้างระบบการคุ้มครองทางสังคมให้แก่แรงงานนอกระบบและแรงงานภาคเกษตรให้ทั่วถึง

2. ระดับชุมชน ให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในการแก้ไขปัญหา บริหารจัดการพัฒนาองค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเสริมสร้างขบวนการตัดสินใจที่ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่น

3. ระดับบุคคล ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเชิงรุก เพื่อให้คนยากจนมีทางเลือกในการประกอบอาชีพทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรที่มั่นคงและมีรายได้เพิ่มขึ้น มีโอกาสเข้าถึงบริการด้านการศึกษา การเรียนรู้และแหล่งทุน ได้รับการแก้ไขปัญหาหนี้สินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นยุทธศาสตร์	เจ้าภาพยุทธศาสตร์	เจ้าภาพหลัก
การจัดความยากจน	รองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย	
ก. ระดับประเทศ		ศตจ. มท.
ข. ระดับชุมชน		ศตจ. มท.
ค. ระดับบุคคล		ศตจ. มท.

ก. ระดับประเทศ

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์	สร้างระบบการบริหารจัดการน้ำ ที่ดิน และพัฒนากลไกการจัดการเศรษฐกิจและการบริการด้านสังคมที่จำเป็นต่อการสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้แก่คนยากจน 1) พัฒนาระบบการบริหารจัดการน้ำและดินอย่างบูรณาการ 2) พัฒนาระบบบริหารการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด 3) พัฒนากลไกในการบริหารจัดการเพื่อสร้างผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่เกษตรกร
---------------------------	---

ตัวชี้วัด	เป้าหมายปี 2548 - 2551
1. โครงสร้างการกระจายรายได้ของประชากรมีความเท่าเทียมมากขึ้น	ประชากรในกลุ่มรายได้กลุ่มต่ำสุดของประเทศมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 5 ต่อปี

กลยุทธ์หลัก

1. บูรณาการการบริหารจัดการบริหารจัดการข้อมูล งบประมาณ และการปฏิบัติ การแก้ไขปัญหาความยากจนทั้งระบบตั้งแต่บุคคล ชุมชน และประเทศ
2. เร่งรัดการกระจายกรรมสิทธิ์ที่ดิน การจัดที่ทำกิน และที่อยู่อาศัย พร้อมสาธารณูปโภค และปรับปรุงคุณภาพดินให้ทั่วถึงและเพียงพอ
3. พัฒนาระบบบริหารและจัดการทรัพยากรน้ำ ทั้ง 25 กลุ่มน้ำ และระบบชลประทาน ตลอดจนบ่อน้ำในไร่นาให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึง
4. สร้างกลไกการบริหารจัดการด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด โดยรัฐเป็นผู้เชื่อมโยงทางด้านตลาดทุนและตลาดสินค้าในรูปแบบนิติบุคคลเฉพาะกิจ (SPV) รวมทั้งจัดตั้งระบบบริหารจัดการสินค้าเกษตร เพื่อสร้างเสถียรภาพด้านราคา และให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนอย่างเป็นธรรม
5. สร้างระบบคุ้มครองทางสังคม โดยขยายขอบเขตการประกันสังคมให้ครอบคลุมแรงงานนอกระบบและแรงงานภาคเกษตร รวมทั้งส่งเสริมการระดมเงินออมเพื่อสวัสดิการของชุมชน
6. เสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้กับคนยากจน

ข. ระดับชุมชน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์	เสริมสร้างขบวนการชุมชนเข้มแข็งและเชื่อมโยง ประโยชน์จากปัจจัยแวดล้อม โดยชุมชนจะได้รับการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและได้รับโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนเอง
---------------------------	--

ตัวชี้วัด	เป้าหมายปี 2548 - 2551
1. ชุมชนมีขบวนการในการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา	หมู่บ้านจากจน 16,735 หมู่บ้าน มีขบวนการตัดสินใจแก้ไข
2. ชุมชนมีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างโอกาสในการพัฒนาตนเอง	ปัญหาของตนเอง มีโครงสร้างพื้นฐานและเงินทุน
3. ชุมชนมีแหล่งเงินทุนและมีระบบบริหารจัดการแหล่งเงินทุนของชุมชนอย่างยั่งยืน	

กลยุทธ์หลัก

1. ยกระดับกองทุนหมู่บ้านที่มีความพร้อมให้เป็นธนาคารหมู่บ้าน
2. เสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเน้นขบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหาความยากจน รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ สำหรับกิจกรรมที่เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของชุมชน
3. จัดสรรงบประมาณตามขนาดประชากรให้ครบทุกหมู่บ้านและชุมชน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนให้สามารถแก้ไขปัญหาท้องถิ่นด้วยตนเอง
4. พัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน โดยใช้ขบวนการวิสาหกิจชุมชน สินค้า OTOP เพื่อสร้างมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ของชุมชน และมีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาด
5. พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตรในระดับชุมชนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตร เช่น โรงสีชุมชน โรงปุ๋ยอินทรีย์ชุมชน และเครื่องจักรกลเกษตรขั้นพื้นฐาน เป็นต้น

ก. ระดับบุคคล

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์	ประชาชนยากจนได้รับโอกาสในการเข้าสู่ทุน ที่ทำกินและได้รับการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ
---------------------------	--

ตัวชี้วัด	เป้าหมายปี 2548 - 2551
1. คนยากจนมีโอกาสในการประกอบอาชีพที่ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น	1. คนยากจน 7.5 ล้านคน สามารถประกอบอาชีพและมีรายได้สูงกว่า 1,230 บาท/คน/เดือนขึ้นไป
2. คนยากจนได้รับการบริการด้านสังคมเพียงพอต่อการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง	2. การรवानแก่งเงินให้บริการทั่วถึงทุกหมู่บ้านยากจน

กลยุทธ์หลัก

1. จัดการรวานแก่งเงินที่ให้บริการและคำแนะนำ เพื่อสร้างโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพ และเสริมสร้างทักษะต่างๆ รวมถึงการศึกษาและสาธารณสุข
2. ขยายโอกาสการเข้าสู่ทุนผ่านระบบการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน พร้อมทั้งเสริมสร้างกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการดำเนินงานให้คนจนมีแหล่งเงินทุนในการผลิตและมีความมั่นคงในอาชีพ
3. เร่งรัดการแก้ไขหนี้สินของเกษตรกรอย่างต่อเนื่องและเป็นธรรม ทั้งนี้หนี้ที่เกิดจากโครงการของรัฐและหนีสินนอกระบบ
4. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การทำการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ เพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารและการดำรงชีวิตในระดับครัวเรือน

3.2 แผนปฏิบัติการของศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนแห่งชาติ (ศตจ.)

รัฐบาลได้กำหนดมาตรการเพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยการออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 272/2546 ลงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2546 เพื่อจัดตั้งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนแห่งชาติ (ศตจ.) ให้เป็นองค์กรระดับชาติ และได้รับความเห็นชอบเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2547 โดยมุ่งเน้นการแสดงความมุ่งมั่นของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความยากจนให้หมดสิ้นไป การแก้ไขปัญหาหนี้สิน ปัญหาเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติ และปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ปัญหาโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา กฎหมายและระเบียบการปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มิให้เป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาความยากจน การสร้างระบบคุ้มครองและประกันทางสังคม ตลอดจนการพัฒนา

ระบบราชการในทุกระดับมิให้เป็นภาระต่อประชาชน ประเทศชาติ สามารถปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลง และเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ

3.2.1 Road Map การต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน

มติ ครม. เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2548 มีมติเห็นชอบ Road Map การต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ระยะเวลาและเป้าหมายการดำเนินงาน แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่
 - ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2547) เป็นขั้นตอนการบูรณาการความคิด สร้างความเชื่อมั่นแก้ไขปัญหาเร่งด่วน ด้วยการวางแผนระยะยาว โดยมีเป้าหมายการดำเนินการ ได้แก่ คนจนได้รับการลงทะเบียนอย่างครบถ้วน มีการจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและความยากจนแบบบูรณาการ โดยกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เป็นผู้รับผิดชอบการจดทะเบียนปัญหาความเดือดร้อน/ความต้องการของประชาชน รวม 7 ประการ คือ (1) ปัญหาที่ดินทำกิน (2) ปัญหาคนเร่ร่อน (3) ปัญหาผู้ประกอบการอาชีพผิดกฎหมาย (4) ปัญหาการให้ความช่วยเหลือนักเรียน/นักศึกษาให้มีรายได้จากอาชีพที่เหมาะสม (5) ปัญหาการถูกหลอกลวง (6) ปัญหาหนี้สินภาคประชาชน และ (7) ปัญหาที่อยู่อาศัยของคนจน มีผู้จดทะเบียนทั่วประเทศ 8,258,275 คน คิดเป็นร้อยละ 13.51 ของประชากรทั่วประเทศ โดยสามารถแยกเป็นรายปัญหาในการจดทะเบียนได้ดังนี้

ลำดับ	ประเภทปัญหาความเดือดร้อนตาม สย.	จำนวน (ปัญหา)	ร้อยละ
1	ปัญหาที่ดินทำกิน	3,968,155	32.53
2	ปัญหาคนเร่ร่อน	5,064	0.04
3	ปัญหาผู้ประกอบการอาชีพผิดกฎหมาย	7,550	0.06
4	ปัญหาการให้ความช่วยเหลือ นร./นส. ให้มีรายได้จากอาชีพที่เหมาะสม	240,345	1.97
5	ปัญหาจากการถูกหลอกลวง	82,721	0.68
6	ปัญหาหนี้สินภาคประชาชน	4,680,936	38.37
7	ปัญหาที่อยู่อาศัยของคนจน	1,892,139	15.51
8	ปัญหาอื่นๆ	1,321,599	10.83
(ข้อมูล ณ วันที่ 04/10/2547) รวม		12,198,509	100.00

ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2548-2549) เป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของผู้มาจดทะเบียนควบคู่กับการวางรากฐานการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างหรือระบบ โดยมีเป้าหมาย คือ ปัญหาคนจนได้รับการแก้ไขทุกปัญหา โครงสร้างทางเศรษฐกิจสังคม และระบบราชการปรับตัวดีขึ้น และคนจนได้รับการพัฒนาศักยภาพที่ดีขึ้น และสามารถเข้าถึงบริการต่างๆ ของรัฐ

ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2550 – 2551) เป็นการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างหรือระบบเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาคความยากจนอย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายการดำเนินการ ได้แก่ ประชาชนที่มาจดทะเบียนทุกคนได้รับการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาศักยภาพที่ดีขึ้น ตลอดจนสามารถเข้าถึงบริการต่างๆ ของรัฐ อย่างทั่วถึง เป็นธรรม

3.3 แผนปฏิบัติการราชการ 4 ปี (พ.ศ.2548 – 2551) ของกระทรวงแรงงาน

กระทรวงแรงงานได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการ 4 ปี (พ.ศ.2548 – 2551) โดยได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อรองรับยุทธศาสตร์ด้านการขจัดความยากจนของแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 – 2551 และให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์การขจัดความยากจน (พ.ศ. 2548 – 2551) ของศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน (ซึ่งกระทรวงแรงงานเป็นเจ้าภาพกลยุทธ์หลักตามยุทธศาสตร์การขจัดความยากจนในระดับบุคคล) คือ การขยายโอกาสและเพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพเพื่อขจัดความยากจน โดยการพัฒนาประสิทธิภาพการบริการจัดหางานในระบบ เพื่อเสริมสร้างโอกาสและทางเลือกในการหางานทำและประกอบอาชีพ ซึ่งมีประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการวางแผน (ด้านแรงงาน) ของกระทรวงแรงงาน คือ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การขยายโอกาสและเพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพและการมีงานทำเพื่อขจัดความยากจน

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	กลยุทธ์
1. กำลังแรงงานมีโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพมากขึ้น	1. จำนวนแรงงานที่ได้รับบริการด้านอาชีพ มีงานทำ	1. พัฒนาประสิทธิภาพการบริการจัดหางานในระบบ
2. กำลังแรงงานที่ยากจนมีงานทำ มีรายได้เพิ่มขึ้น	2. แรงงานที่ได้รับบริการด้านอาชีพ มีงานทำ และมีรายได้	2. เสริมสร้างโอกาสและทางเลือกในการหางานทำและประกอบอาชีพ

3.4 แผนปฏิบัติการราชการ 4 ปี (พ.ศ. 2548-2551) ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง แรงงาน

หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานที่มีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การขยายโอกาสและเพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพเพื่อขจัดความยากจน ซึ่งเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ภายใต้แผนปฏิบัติการ 4 ปี กระทรวงแรงงาน ได้แก่ กรมการจัดหางาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ซึ่งแต่ละหน่วยงานก็ได้กำหนดแผนปฏิบัติการ 4 ปี (พ.ศ. 2548 – 2551) เพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการกระทรวง 4 ปี ในที่นี้จะขอกล่าวถึงแผนปฏิบัติการ 4 ปี (พ.ศ.2548 – 2551) ของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ดังนี้

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบการกำหนดนโยบายพัฒนายุทธศาสตร์ด้านแรงงานแบบบูรณาการ ซึ่งสำนักงานปลัดฯ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการวางแผน (ด้านแรงงาน) คือ การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อขจัดความยากจน มีเป้าประสงค์ คือ คนยากจนสามารถเข้าถึงบริการด้านแรงงานและมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยมีกลยุทธ์ ได้แก่ การบูรณาการการนำบริการด้านแรงงานสู่ประชาชนในพื้นที่สังเกตการณ์ (พื้นที่เป้าหมาย)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การบริหารจัดการด้านแรงงานเพื่อขจัดความยากจน

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	กลยุทธ์	โครงการ
คนยากจนสามารถเข้าถึงบริการด้านแรงงานและมีรายได้เพิ่มขึ้น	จำนวนพื้นที่ที่ได้รับบริการด้านแรงงาน	1. บูรณาการการนำบริการด้านแรงงานสู่ประชาชนในพื้นที่	1. โครงการการวางแผน 2. โครงการบริหารจัดการฝึกออาชีพ -จัดหางาน -สร้างอาชีพเสริม 3. โครงการศึกษาและแก้ไขความต้องการแรงงานในจังหวัด

		2. เสริมสร้างและสนับสนุนเครือข่ายการให้บริการด้านแรงงาน	1. โครงการเสริมสร้างสนับสนุนเครือข่ายการให้บริการฝึกอาชีพ -จัดหางาน -สร้างอาชีพเสริม 2. โครงการกองทุนสนับสนุนการประกอบอาชีพเพื่อจัดความยากจน
--	--	---	---

3.5 น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาขยายผลในการดำเนินการโครงการคาราวานแก่นง (ด้านแรงงาน)

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัส ชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย มาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลก ยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ

ทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นกรมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อมๆ กัน ดังนี้

- ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
- ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

- การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งใกล้และไกล
4. **เงื่อนไข** การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ
- **เงื่อนไขความรู้** ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ
 - **เงื่อนไขคุณธรรม** ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต
5. **แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ** จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

เศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ

เศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางในการพัฒนาที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเอง ในระดับต่างๆ อย่างเป็นขั้นตอน โดยลดความเสี่ยงเกี่ยวกับความผันแปรของธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่างๆ โดยอาศัยความพอประมาณและความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ ความเพียรและความอดทน สติและปัญญา การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความสามัคคี

เศรษฐกิจพอเพียงมีความหมายกว้างกว่าทฤษฎีใหม่ โดยที่เศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบแนวคิดที่ชี้นำหลักการและแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ ในขณะที่แนวพระราชดำริเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่หรือเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาภาคเกษตร อย่างเป็นขั้นตอนนั้น เป็นตัวอย่างการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในทางปฏิบัติ ที่เป็นรูปธรรม เฉพาะในพื้นที่ที่เหมาะสม

ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ อาจเปรียบเทียบกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีอยู่ 2 แบบ คือ แบบพื้นฐานกับแบบก้าวหน้า ได้ดังนี้

ความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัว โดยเฉพาะเกษตรกร เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐาน เทียบได้กับทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 ที่มุ่งแก้ปัญหาของเกษตรกรที่อยู่ห่างไกลแหล่งน้ำ ต้องพึ่งน้ำฝนและประสบความเสี่ยงจากการที่น้ำไม่พอเพียง แม้กระทั่งสำหรับการปลูกข้าวเพื่อบริโภค และมีข้อสมมติว่า มีที่ดินพอเพียงในการชดเชยเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องดังกล่าว จากการแก้ปัญหาความเสี่ยงเรื่องน้ำ จะทำให้เกษตรกรสามารถมีข้าวเพื่อการบริโภคยังชีพในระดับหนึ่งได้ และใช้ที่ดินส่วนอื่นๆ สนองความต้องการพื้นฐานของครอบครัว รวมทั้งขายในส่วนที่เหลือเพื่อมีรายได้ที่จะใช้เป็นค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่ไม่สามารถผลิตเองได้ ทั้งหมดนี้เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้เกิดขึ้นในระดับครอบครัว

อย่างไรก็ตาม แม้กระทั่งในทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 ก็จำเป็นที่เกษตรกรจะต้องได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน ราชการ มูลนิธิ และภาคเอกชน ตามความเหมาะสม

ความพอเพียงในระดับชุมชนและระดับองค์กรเป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ซึ่งครอบคลุมทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2 เป็นเรื่องของ การสนับสนุนให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่มหรือ สหกรณ์ หรือการที่ธุรกิจต่างๆ รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายวิสาหกิจ

กล่าวคือ เมื่อสมาชิกในแต่ละครอบครัวหรือองค์กรต่างๆ มีความพอเพียงขั้นพื้นฐานเป็นเบื้องต้นแล้วก็จะรวมกลุ่มกันเพื่อร่วมมือกันสร้างประโยชน์ให้แก่กลุ่มและส่วนรวมบนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนกัน การแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามกำลังและความสามารถของตน ซึ่งจะสามารถทำให้ชุมชนโดยรวมหรือเครือข่ายวิสาหกิจนั้น เกิดความพอเพียงในวิถีปฏิบัติอย่างแท้จริง

ความพอเพียงในระดับประเทศ เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ซึ่งครอบคลุมทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 3 ซึ่งส่งเสริมให้ชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจสร้างความร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ ในประเทศ เช่น บริษัทขนาดใหญ่ ธนาคาร สถาบันวิจัย เป็นต้น

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในลักษณะเช่นนี้ จะเป็นประโยชน์ในการสืบทอดภูมิปัญญา แลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี และบทเรียนจากการพัฒนา หรือร่วมมือกันพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ประเทศอันเป็นสังคมใหญ่ซึ่งประกอบด้วยชุมชนองค์กร และธุรกิจต่างๆ ที่ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง กลายเป็นเครือข่ายชุมชนพอเพียงที่เชื่อมโยงกันด้วยหลักไม่เบียดเบียน แบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ในที่สุด

3.6 แนวทางการดำเนินงานโครงการคาราวานแก้จน (ด้านแรงงาน) ให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ภายใต้หลักการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และขยายโอกาสการมีงานทำ

ในการแก้ไขปัญหาความยากจนให้แก่ผู้จดทะเบียนนั้น จุดสำคัญอยู่ที่ระดับ จังหวัด/อำเภอ/กิ่งอำเภอ/เขต ต้องค้นหาและเจาะลึกกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่อย่างจริงจัง แนวทางการแก้ไขปัญหาได้กำหนดการดำเนินงานออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย การแก้ไขปัญหาด้านหนี้สินภาคประชาชน การแก้ไขปัญหาด้านที่ดินทำกิน การแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัย การแก้ไขปัญหาด้านเกษตรกรรม และการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม ซึ่งคณะกรรมการด้านต่างๆ ได้กำหนดกรอบแนวทางและตัวชี้วัดความสำเร็จไว้แล้ว เพื่อให้อำเภอ/กิ่งอำเภอ/เขต นำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมในพื้นที่

ในการดำเนินงานดังกล่าว กระทรวงแรงงานได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ การแก้ไขปัญหาด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม จึงได้กำหนดแนวทางในการส่งเสริมอาชีพ และการมีงานทำ เพื่อเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายและขยายโอกาสด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้แก่ การส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำให้แก่ผู้จดทะเบียนปัญหาสังคมและความยากจนที่ผ่านการกลั่นกรองข้อมูล (Verify) ของทีมคาราวานแก้จนของ ศตจ.อ./กิ่ง อ. ถือเป็นภารกิจของฝ่ายปฏิบัติการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม หน่วยงานในสังกัด กระทรวงแรงงานในจังหวัดได้แต่งตั้งให้เป็นผู้รับผิดชอบ ในการประสานงานและปฏิบัติงานในพื้นที่อำเภอที่ได้รับมอบหมายแล้ว เป็นผู้ดำเนินการในส่วนที่เป็นภารกิจของ กระทรวงแรงงาน ดังนี้ :

1. กรณีกลุ่มผู้จดทะเบียนเป้าหมายแจ้งความต้องการชัดเจน เป็นผู้ที่มิ คัญภาพในการทำงานและพร้อมที่จะออกไปทำงานนอกพื้นที่ให้นำเข้าสู่กระบวนการจัดหางาน โดยการส่งไปพบกับนายจ้าง/สถานประกอบการ ที่มีตำแหน่งงานว่างเพื่อสัมภาษณ์/ สอบถามความถนัด ประกอบการพิจารณาบรรจุเข้าทำงาน เมื่อผู้จดทะเบียนเข้าสู่ ตลาดแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จะอบรมเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับ สิทธิหน้าที่ตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานแก่ลูกจ้าง เพื่อให้ลูกจ้างได้ทราบสิทธิประโยชน์ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบของ โรงงานหรือสถานประกอบการ จะไม่ได้รับผลกระทบกรณีถูกเลิกจ้างโดยไม่จ่ายค่าชดเชย
2. กรณีที่ผู้จดทะเบียนต้องการทำงานในพื้นที่ แต่ในบริเวณชุมชน ไม่มีโรงงานหรือสถานประกอบการรองรับ

2.1 ให้ดำเนินการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ หากผู้จดทะเบียนหรือกลุ่มประกอบอาชีพที่ส่งเสริมให้จัดตั้งขึ้นไม่มีศักยภาพพอในการประกอบอาชีพให้ดำเนินการส่งเสริมพัฒนาให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้นจนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

2.2 สอบถามผู้ประกอบการที่จะขยายหรือจะเปิดกิจการใหม่ประสงค์จะตั้งสถานประกอบการในชุมชนหรือไม่ ถ้าประสงค์จะตั้งสถานประกอบการจะตั้งในชุมชนใด และมีความต้องการแรงงานประเภท ระดับใด และจำนวนเท่าไร เพื่อที่จะพัฒนาแรงงานในชุมชนนั้น ให้มีทักษะ ฝีมือตรงกับความต้องการของสถานประกอบการในชุมชนที่มีแรงงานซึ่งมีจำนวนและทักษะฝีมือ ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการนั้น เพื่อเพิ่มรายได้แก่ผู้จดทะเบียนจากนั้นจึงจัดอบรมเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

3. กรณีกลุ่มผู้จดทะเบียนเป้าหมายแจ้งความต้องการฝึกอาชีพเสริมทักษะในอาชีพเพิ่มเติมซึ่งบุคคลดังกล่าวอาจจะมีอาชีพอยู่แล้ว แต่รายได้น้อยและต้องการหางานทำในพื้นที่เพื่อเพิ่มรายได้ ให้ดำเนินการแนะแนวอาชีพและฝึกทักษะเพิ่มเติมเพื่อให้มีฝีมือและทักษะในการประกอบอาชีพนั้นรวมทั้งสนับสนุนการประกอบอาชีพ โดยการช่วยเหลือติดต่อหาแหล่งเงินทุน และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพเพื่อให้สามารถประกอบอาชีพและมีรายได้สูงกว่า 1,230 บาท/เดือน ในกรณีผู้จดทะเบียนต้องการทำงานในพื้นที่นอกจากจะดำเนินการตามที่กล่าวในข้อ 2 และข้อ 3 อาจดำเนินการฝึกหัดทักษะฝีมือให้ผู้รับจ้างไปทำที่บ้านตามความต้องการของผู้ประกอบการประเภทนี้

4. กรณีกลุ่มผู้จดทะเบียนฯ เป้าหมายประกอบอาชีพด้านเกษตรเป็นอาชีพหลัก และมีเวลาว่างจากการทำงาน ให้นำความรู้ด้านการประกอบอาชีพเสริมไปแนะนำและอบรมให้แก่ผู้จดทะเบียนฯ ที่มีความต้องการ โดยการรวมกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่ม OTOP กลุ่มแปรรูปผลผลิตผลทางการเกษตร เป็นต้น และหากกลุ่มที่รวมตัวกันแล้วต้องการมีสถานที่เพื่อนำผลผลิตไปจำหน่ายให้ฝ่ายปฏิบัติการฯ ให้คำแนะนำด้านการหาแหล่งเงินทุน หรือสนับสนุนการเข้าสู่แหล่งทุนในการประกอบอาชีพ

5. กรณีนอกจากกลุ่มผู้จดทะเบียนฯ เป้าหมายที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เช่น คนชรา หรือ คนพิการ ให้พิจารณาให้การสงเคราะห์ให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม เพื่อให้กลุ่ม ผู้จดทะเบียนฯ เป้าหมายกลุ่มนี้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ไม่ต้องเป็นภาระของสังคมหรือชุมชน กรณีคนชราหรือคนพิการที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ อาจเข้ารับการฝึกอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ สำหรับกรณีคนพิการที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ซึ่งต้องการทำงานในสถานประกอบการ กระทรวงแรงงานโดยกรมการจัดหางานจะ

ดำเนินการจัดหาดำเน่งงานว่าง/นักนายจ้างสัมภษณ้งานและบรรจุงานตามความสามารถของคณพึการ กรมสวัสดิการและค้คุมครองแรงงาน อบรมและเผยแพร่วรรู้เกี่ยวกับสิทธิหน้า้ที่ตามกฎหมายค้คุมครองแรงงาน และสำนักงานประกันสังคมจะให้การค้คุมครองผู้ประกันตนตามถำดับ

4. สรรุปลาระและขันตอนการดำเนิการ

4.1 จัดทำโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (ด้านแรงงาน) และจัดทำแผนปฏิบัติการตามโครงการฯ โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ยากจนที่ด้รับจากกระทรวงแรงงาน

เมื่อกล่าวถึง "ความยากจน" โดยทั่วไปจะหมายถึงความยากจนในเชิงเศรษฐกิจ (Monetary Dimension) นั่นคือพึการณ ที่ระดับรายได้ หรือฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคลว่ามีรายได้ไม่เพียงพอกับการดำรงชีพด้ตามมาตรฐานขันต่ำ หรือมีรายได้ต่ำกว่ำมาตรฐานคุณภาพชีวิตขันต่ำที่ยอมรับในแต่ละสังคม เมื่อนิยามความยากจนอิงกับการขาดแคลนรายได้ เช่นนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดสภาวะความยากจนจึงใช้รายได้หรือรายจ่ายของครัวเรือน และแนวทางในการแก้ไขปัญหา ก็จะมุ่งเน้นที่การเพิ่มรายได้ของครัวเรือน โดยการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิตและกระบวนการผลิตสินค้ำ และบริการที่ดำเนิการโดยคณจน การปรับปรุงสภาพแวดล้อมของตลาดในด้านต่างๆ ให้เอื้ออำนวยต่อคณจนตลอดจน การให้เงินอุดหนุนในรูปแบบต่างๆ เช่น เบี้ยยังชีพคณสุรฯ เป็นต้น

ปัจจุบันได้มีแนวคิดใหม่ในการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยในมุมมองใหม่นี้มิด้พึการณเฉพาะการมีรายได้น้อยหรือการบริโภคน้อยเท่านั้น หากยังครอบคลุมถึงการขาดโอกาสด้านการศึกษา การรักษาพยาบาล และโอกาสอื่นในการพัฒนาคน การไร้ซึ่งอำนาจ การขาดสิทธิขาดเสียง ตลอดจนการตกอยู่ในความเสี่ยง และความหวาดกลัว

สาเหตุของความยากจนสามารถแบ่งด้เป็นสองแนวทางใหญ่ๆ คือ

สาเหตุจากปัจจัยภายใน ได้แก่ การมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพต่ำ เนื่องจากการขาดโอกาสในการศึกษาและพัฒนาทักษะต่างๆ รวมทั้งการขาดโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ นอกจากนี้ การมีปัญหาสุขภาพ และการมีภาระในการเลี้ยงดูครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ ประกอบกับการมีทรัพย์สินและที่ดินในการทำกินน้อย ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุภายในบุคคลที่ทำให้บุคคลกลายเป็นคณจนด้

สาเหตุจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบายการพัฒนาที่ไม่สมดุลงของภาครัฐ ที่เน้นการพัฒนาเมืองมากกว่าพัฒนาชนบทหรือการพัฒนาชนบทที่เน้นแต่ทุนทางกายภาพโดยขาดการ

ส่งเสริมทุนทางสังคม เน้นการส่งเสริมอุตสาหกรรมมากกว่าการเกษตร เน้นการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ เพื่อการพาณิชย์โดยไม่ได้คำนึงถึงความยั่งยืน เน้นเป้าหมายการเจริญเติบโต ทางด้านเศรษฐกิจมากกว่าการกระจายรายได้ เน้นการเปิดประเทศมากเกินไป ในขณะที่ยังไม่มีมาตรการรองรับผลกระทบในด้านต่างๆ ที่ดีพอ กระบวนการทางกฎหมายที่เป็นตัวสร้างความเหลื่อมล้ำในสังคม และระบบราชการไม่เอื้อต่อการแก้ปัญหาความยากจน ทั้งในแง่ขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนและล่าช้า รวมไปถึงความซ้ำซ้อนของหน่วยงานต่าง ๆ ในขั้นตอนการปฏิบัติการ ตลอดจนความไม่สอดคล้องกันของแผนงานและงบประมาณในระดับต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยหลักจากภายนอก ที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาความยากจนและซ้ำเติมคนจนมากขึ้น

สำนักงานแรงงานจังหวัดนครปฐม จึงได้จัดทำ “โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (ด้านแรงงาน)” ขึ้น เพื่อบูรณาการกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ในการนำบริการด้านการฝึกอาชีพ อาชีพเสริม การจัดหางาน และบริการอื่นๆ ไปให้บริการแก่ประชาชนยากจนในพื้นที่ โดยมีเป้าหมายมุ่งเน้นหมู่บ้านยากจนตามฐานข้อมูลการช่วยเหลือผู้จดทะเบียนประสบปัญหาสังคมและความยากจนของกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้ประชาชนเหล่านั้นมีอาชีพและรายได้เพิ่มขึ้น

1) วัตถุประสงค์

1.1) เป็นการบูรณาการกับหน่วยงานอื่นๆ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการช่วยเหลือผู้จดทะเบียนประสบปัญหาสังคมและความยากจนให้มีโอกาสได้รับความช่วยเหลือให้ตรงกับความต้องการและครบวงจร

1.2) เพื่อนำบริการของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานด้านการฝึกอาชีพ อาชีพเสริม และการจัดหางาน ไปให้บริการแก่ผู้จดทะเบียนความยากจนในทุก ๆ ต.ย.

2) วิธีการดำเนินงาน

2.1) จัดประชุมและประสานหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง / องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดทำโครงการและแผนปฏิบัติการให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย

2.2) รวบรวมข้อมูลผู้จดทะเบียนและจำแนกกลุ่มเพื่อให้การช่วยเหลือ

2.3) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการกับองค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำแผนด้านการส่งเสริมอาชีพ และสนับสนุนการดำเนินการในพื้นที่

2.4) นำบริการด้านการฝึกอาชีพ สาธิตอาชีพ แนะนำอาชีพ จัดหางาน และอื่นๆ ไปให้แก่ประชาชนในกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่

2.5) ติดตามและรายงานผล

3) กลุ่มเป้าหมาย

3.1) ผู้จดทะเบียนปัญหาสังคมและความยากจนในทุก ส.ย.

3.2) ผู้ด้อยโอกาส/ยากจน ในพื้นที่ตามข้อมูลของกระทรวงมหาดไทย

4) สถานที่ดำเนินการ

ดำเนินการใน 20 ตำบล 44 หมู่บ้าน

5) ระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการในเดือนธันวาคม 2548 ถึง เดือนกันยายน 2549

6) งบประมาณดำเนินงาน

งบประมาณประจำปี 2549 ของสำนักงานแรงงานจังหวัดนครปฐม ผลผลิตที่ 2 ประชาชนยากจนในพื้นที่ได้รับบริการ (ด้านแรงงาน) . กิจกรรมเสริมสร้างสนับสนุนสนับสนุนเครือข่าย เป็นเงิน 151,500 บาท กิจกรรมคาราวานแก่งเงิน เป็นเงิน 220,000 บาท กิจกรรมบริหารจัดการ เป็นเงิน 140,000 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 511,500 บาท โดยใช้จ่ายเป็นค่าจ้างเหมาในการจัดฝึกอาชีพ สาธิตอาชีพ ค่าใช้จ่ายในการประชุม ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าตอบแทน วัสดุ และวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

7) หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักงานแรงงานจังหวัดนครปฐม

8) ประโยชน์ที่จะได้รับ

8.1) ผู้จดทะเบียนประสบปัญหาสังคมและความยากจนได้รับความช่วยเหลือให้มีโอกาสในการประกอบอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้น

8.2) ประชาชนในหมู่บ้านยากจนเป้าหมาย ได้รับการช่วยเหลือด้านการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำอย่างทั่วถึง

4.2 สำนักงานแรงงานจังหวัดจัดเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดกระทรวงแรงงานในแต่ละจังหวัดเป็นผู้ประสานงานด้านแรงงานประจำอำเภอ โดยผู้ประสานงาน 1 คนรับผิดชอบ 1 อำเภอ เจ้าหน้าที่ประสานงานฯ ดังกล่าว จะเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจงานของกระทรวงแรงงานในลักษณะบูรณาการ สามารถจำแนกความต้องการด้านแรงงาน เช่น การจัดหางาน การอาชีพ และสามารถส่งหน่วยปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ทำหน้าที่ประสานการทำงานกับชุดปฏิบัติการของอำเภอ โดย

- 1) เจ้าหน้าที่ประสานงานด้านแรงงานประจำอำเภอ จะดูแลข้อมูล เข้าพบกลุ่มเป้าหมาย และนำความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมายแจ้งหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน
- 2) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัด นำบริการที่อยู่ในความรับผิดชอบลงพื้นที่ให้ความช่วยเหลือในพื้นที่ตามความต้องการของประชาชน รายงานอธิบดี และสำเนาแจ้งแรงงานจังหวัดเพื่อรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดในภาพรวม
- 3) แรงงานจังหวัดใช้ฝ่ายปฏิบัติการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมระดับจังหวัดในการประสานแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำบริการที่นอกเหนือความรับผิดชอบของกระทรวงแรงงาน เช่น นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด พัฒนาการจังหวัด ประธานคณะกรรมการอาชีพศึกษาจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำบริการไปให้กลุ่มเป้าหมายในเครือข่ายด้านอาชีพและการมีงานทำด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม
- 4) เจ้าหน้าที่ประสานงานด้านแรงงานประจำอำเภอ ดูแลและติดตามผลการให้บริการช่วยเหลือและรายงานผลเพื่อตัดยอดกลุ่มเป้าหมายกับอำเภอจังหวัด และแจ้งให้ส่วนกลางทราบ

4.3 การจัดการรวานแก้งจน โดยออกไปปฏิบัติงานร่วมกับคาราวานแก้งจนของจังหวัด หรือร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ของจังหวัด เพื่อนำบริการของกระทรวงแรงงานเข้าไปให้ความช่วยเหลือให้ประชาชนมีอาชีพ มีรายได้ และมีงานทำ

- สำนักงานแรงงานจังหวัดนครปฐม จัดคาราวาน เสริมสร้างสนับสนุนเครือข่ายการให้บริการ บูรณาการการให้บริการ (เน้นพื้นที่เป้าหมาย)

- นำบริการด้านการสาธิตอาชีพ / ฝึกอาชีพอิสระ ไปบริการแก่ประชาชนที่
จดทะเบียน สย. และประชาชนผู้มีรายได้น้อยในพื้นที่เป้าหมาย
- สำนักงานจัดหางานจังหวัดนครปฐม ให้บริการจัดหางานทั้งในประเทศ
และต่างประเทศ เน้นแนวอาชีพ สร้างอาชีพใหม่ให้คนตกงาน ส่งเสริม
การรับงานไปทำที่บ้าน
 - ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนครปฐม การฝึกเสริมทักษะ และพัฒนา
ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ
 - สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดนครปฐม ให้ความรู้ด้าน
การจัดสวัสดิการ การจำหน่ายสินค้าราคาถูก

มีลักษณะการให้บริการ ดังนี้

- 1) กรณีประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่แจ้งความต้องการชัดเจน เป็นผู้มีความ
ในการทำงาน และพร้อมที่จะออกไปทำงานนอกพื้นที่ จะนำผู้นั้นเข้าสู่
กระบวนการจัดหางาน โดยจะให้ไปพบกับนายจ้าง/สถานประกอบการที่
มีตำแหน่งงานว่าง เพื่อสัมภาษณ์/สอบถามความถนัด หากมีคุณสมบัติ
ตรงกับความต้องการของนายจ้าง/สถานประกอบการก็จะได้รับการ
พิจารณาบรรจุงาน
- 2) กรณีประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่แจ้งความต้องการฝึกเสริมทักษะในอาชีพ
เพิ่มเติม ซึ่งบุคคลดังกล่าวอาจมีอาชีพอยู่แล้วแต่รายได้น้อย และต้องการ
ทำงานในพื้นที่ รวมทั้งสนับสนุนการประกอบอาชีพ โดยดำเนินการ
ช่วยเหลือในการติดต่อหาแหล่งเงินทุน การจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นในการ
ประกอบอาชีพ เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพได้ และมีรายได้สูงกว่า
1,230 บาท/เดือน
- 3) กรณีประชาชนกลุ่มเป้าหมายต้องการมีงานทำ แต่ไม่พร้อมที่จะออกไป
ทำงานนอกพื้นที่หรือในเขตเมือง จะดำเนินการติดต่อสอบถามสถาน
ประกอบการว่าสามารถนำงานเข้าสู่พื้นที่ชนบทได้หรือไม่ ถ้าได้จะต้อง
การแรงงานประเภทใด กระทรวงแรงงานจะไปดำเนินการรวมกลุ่ม
ประชาชนที่ต้องการทำงานและฝึกอบรมให้ความรู้หรือเพิ่มทักษะการ
ทำงานให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ

4.4 ประสานพื้นที่เป้าหมาย โดยดำเนินการดังนี้

4.4.1 สำนักงานแรงงานจังหวัดนครปฐม ทำหนังสือแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ให้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนที่จดทะเบียน สข. และประชาชนผู้มีรายได้น้อยในพื้นที่ ให้มารับบริการของกระทรวงแรงงาน ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด

4.4.2 สำนักงานจัดหางานจังหวัดนครปฐม ทำหนังสือแจ้งผู้จดทะเบียน สข. ที่อยู่ในพื้นที่ ให้มารับบริการของกระทรวงแรงงาน ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด

4.5 ทำการตรวจสอบรายชื่อผู้มีรับบริการของกระทรวงแรงงานว่าเป็นผู้ที่จดทะเบียน สข. หรือเป็นประชาชนผู้มีรายได้น้อยหรือไม่ มีกี่คน เพื่อดำเนินการบันทึกข้อมูลขอรับความช่วยเหลือ (แบบ ช.1 – ช.8) และเนินการประสานกับอำเภอเพื่อตัดชื่อออกจากบัญชีผู้จดทะเบียน สข. เนื่องจากเป็นผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือแล้ว และไม่ต้องการขอรับความช่วยเหลืออีก

4.6 จัดทำรายงานผลการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยการดำเนินการโครงการคาราวานแก็ง (ด้านแรงงาน) ให้กระทรวงแรงงานทราบ เป็นประจำทุกเดือน และรายงานผลให้จังหวัดนครปฐมทราบ เพื่อสรุปผลการดำเนินงานประกอบการประชุมการแก้ไขปัญหาความยากจนเชิงบูรณาการจังหวัดนครปฐม เป็นประจำทุกเดือน

5. ผู้ร่วมดำเนินการ

5.1 นางสาวช่อทิพย์ ประเสริฐศักดิ์	นักวิชาการแรงงาน 5	สัดส่วนของผลงาน 60%
5.2 นางสาวยุพิน มูลจันทร์	นักวิชาการแรงงาน 7ว	สัดส่วนของผลงาน 20%
5.3 นางสาวศรัณญา อารมณ์พิโมกษ์	นักวิชาการแรงงาน 4	สัดส่วนของผลงาน 10%
5.4 นางสาวอนุตตรา พวงพันธ์	เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี 2	สัดส่วนของผลงาน 10%

6. ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ

6.1 จัดทำโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (ด้านแรงงาน) เพื่อขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม

6.2 จัดทำแผนปฏิบัติการระบุพื้นที่เป้าหมาย เพื่อนำบริการของกระทรวงแรงงานไปสู่ประชาชนที่จดทะเบียน สข. และผู้มีรายได้น้อย

6.3 ประสานพื้นที่เป้าหมายให้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมารับบริการของกระทรวงแรงงาน ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด

6.4 ดำเนินการขออนุมัติจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบพัสดุ เช่น ขออนุมัติจ้างเหมาวิทยากร พร้อมอุปกรณ์ในการสาธิต/ฝึกอาชีพ ขออนุมัติจัดซื้อวัสดุสำนักงานเพื่อใช้ในโครงการ เป็นต้น

6.5 นำบริการด้านการฝึก/สาธิตอาชีพอิสระ ไปบริการแก่ประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย

6.6 ตรวจสอบรายชื่อผู้มารับบริการของกระทรวงแรงงาน ที่เป็นผู้จดทะเบียน สข. หรือเป็นประชาชนผู้มีรายได้น้อย

6.7 ประเมินความพึงพอใจของผู้มารับบริการ

6.8 รายงานผลการดำเนินงานตามโครงการให้กระทรวงแรงงานและจังหวัดทราบ

7. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

7.1 ผลการดำเนินการโครงการในปีงบประมาณ 2549 มีพื้นที่ให้บริการรวมทั้งสิ้น 47 ตำบล 180 หมู่บ้าน ผู้มารับบริการ 1,774 คน (พื้นที่เป้าหมายที่กระทรวงแรงงานกำหนด 20 ตำบล 44 หมู่บ้าน)

7.2 ผู้มารับบริการมีความพึงพอใจในบริการมากที่สุด คิดเป็น 85% โดยมีผลการปฏิบัติงานดังนี้

รายงานผลการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาคาชาวมยากจน

ของสำนักงานแรงงานจังหวัดนครปฐม

สรุปได้ดังนี้

- สำนักแรงงานจังหวัดนครปฐม ได้รับงบประมาณเพื่อดำเนินการช่วยเหลือประชาชนยากจนตามโครงการคาราวานแก้จน (ด้านแรงงาน) โดยการสัทธิ / ผักอ้าชีพ ให้แก่ประชาชนที่จดทะเบียนแก้ไขปัญหาคาชาวมยากจนและผู้มีรายได้น้อย ใน 7 อำเภอ 20 ตำบล 44 หมู่บ้าน

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	สถานที่	จำนวนประชาชน ที่ได้รับการช่วยเหลือ (คน)	ตำบล/หมู่บ้าน	รายละเอียด
1	6 ธ.ค. 2548	อบต. โพรงมะเดื่อ อ.เมือง	66	3/18	ต. โพรงมะเดื่อ ม.1-7 ต.บ้านยาง ม.1-7 ต.ศาลายา ม.1-4
2	15 ธ.ค. 2548	ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล	51		
3	21 ธ.ค. 2548	อบต.บ้านยาง อ.เมือง	57		
4	12 ม.ค. 2549	อบต.วัดละมุด อ.นครชัยศรี	60	13/35	ต.กำแพงแสน ม.6-10, 12 ต.กระต๊อบ ม.7 ต.ทุ่งกระพังโหม ม.1,2,5 ต.ศรีพัฒน์ ม.1 ต.ทุ่งบัว ม.1 ต.ทุ่งอุดม ม.7 ต.วังมีชัย ม.6,9 ต.หัวหมอนทอง ม.8 ต.ทุ่งขวาง ม.5 ต.ตาก้อง ม.1-10 ต.มาบตาบต ม.2,4,8 ต.หนองสูงล้อม ม.1,6,7 ต.วัดละมุด ม.1,4
5	18 ม.ค. 2549	ต.กำแพงแสน อ.กำแพงแสน	171		
6	19 ม.ค. 2549	วัดตาก้อง อ.เมือง	168		
7	ก.พ. 2549	ต.พระปฐมเจดีย์ อ.เมือง	40	7/26	ต.พระปฐมเจดีย์ ม.1-5 ต.สามพราน ม.1-6,9 ต.ท่าข้าม ม.6 ต.ท่า ตลาด ม.4,7 ต.บางเลน ม.6-10 ต.บางไทรป่า ม.2,8-10 ต.บาง ปลา ม.6,8
8	16 ก.พ. 2549	วัดคงเกตุ อ.สามพราน	79		
9	23 ก.พ. 2549	เทศบาลตำบลบางเลน อ.บางเลน	98		
10	16 มี.ค. 2549	วัดลานตากฟ้า อ.นครชัยศรี	120	2/10	ต.ลานตากฟ้า ม.1-5 ต.มหาสวัสดิ์ ม.1-4,8
11	17 เม.ย. 2549	ต.พระปฐมเจดีย์ อ.เมือง	15	5/13	ต.หินบุต ม.2-6, 8-9, 12 ต.บางเลน ม.8,9 ต.ไผ่สูง ม.2 ต.บางหลวง ม.4 ต.คลองนกกระทุง ม.5
12	26 เม.ย. 2549	ต.หินบุต อ.บางเลน	125		

13	1 พ.ค.2549	นครปฐม อ.เมือง	80	8/40	ต.สนามจันทร์ ม.1,2 ต.บ่อพลับ ม.5,6,8 ต.นครปฐม ม.8-10 ต.ทุ่งขวาง ม.1-10 ต.ทุ่งกระพังโหม ม.3-6 ต.กำแพงแสน ม.5,7-9,12 ต.บางเลน ม.1-11 ต.บางไทรป้า ม.2,10
14	18 พ.ค.2549	ต.ทุ่งขวาง อ.กำแพงแสน	90		
15	19 พ.ค.2549	เทศบาลตำบลบางเลน	85		
16	22 พ.ค. 2549	ต.กำแพงแสน	80		
17	15 มิ.ย.2549	วัดกกกาศ ต.ห้วยด้วน อ.ดอนตูม	88	4/16	ต.ห้วยด้วน ม.1-6 ต.ห้วยพระ ม.1,3,5,7 ต.ไร่จิ้ง ม.5,10
18	24 มิ.ย.2549	วัดไร่จิ้ง อ.สามพราน	50		ต.ยายชา ม.1-4
19	20 ก.ค.2549	ต.มหาสวัสดิ์ อ.พุทธมณฑล	60	3/8	ต.ศาลายา ม.1,4,8 ต.มหาสวัสดิ์ ม.1,2,4 ต.คลองโยง ม.1,4
20	17 ส.ค.2549	ต.หนองดินแดง อ.เมือง	107	1/8	ต.หนองดินแดง ม.1-8
21	21 ก.ย.2549	เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อ.สามพราน	79	1/6	ต.อ้อมใหญ่ ม.1,3-5,7-8
		รวม	1,774	47/180	

ยอดสะสมตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2548 - กันยายน 2549 จำนวน 47 ตำบล 180 หมู่บ้าน 1,774 คน (เป้าหมายที่กระทรวงแรงงานกำหนดทั้งปี 20 ตำบล 44 หมู่บ้าน)

ภาพกิจกรรมการแก้ไขปัญหาคความยากจน
ตามโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน (ด้านแรงงาน)

สาธิต / ฝึกอาชีพการเห็นที่แก้ว

สาธิต / ฝึกอาชีพการทำเทียนหอม

สาธิต / ฝึกอาชีพการทำสบู่ไฮโดรม

สาธิต / ฝึกอาชีพการทำขนมลูกชุบ

สาธิต / ฝึกอาชีพการประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว

สาธิต / ฝึกอาชีพการร้อยสร้อยจากคริสตัลและหินสี

สาธิต / ฝึกอาชีพการทำน้ำยาล้างจาน

สาธิต / ฝึกอาชีพการทำผ้าบาติก

สาธิต / ฝึกอาชีพการพิมพ์แก้ว

สาธิต / ฝึกอาชีพการทำขนมลูกชุบ

สาธิต / ฝึกอาชีพการประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว

สาธิต / ฝึกอาชีพการทำเทียนหอม

8. การนำไปใช้ประโยชน์

เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่จะนำไปใช้ในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความยากจนในระดับพื้นที่ให้แล้วเสร็จสมบูรณ์ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ต่อไป

9. ความยุ่งยากในการดำเนินการ / ปัญหา / อุปสรรค

9.1 ด้านงบประมาณ

- ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณด้านการบริหารจัดการเพื่อดำเนินงานการวางแผน เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าอาหารทำการนอกเวลา ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ฯลฯ ทำให้ต้องใช้งบประมาณหรือเงินส่วนตัวในกรณีเบิกค่าใช้จ่ายไม่ได้

- งบประมาณไม่เพียงพอที่จะจัดฝึกอบรมให้ตรงกับความต้องการของประชาชน ทำให้ประชาชนต้องไปฝึกอบรมอื่นแทนซึ่งไม่ตรงกับความต้องการที่เดียวกัน

- มาตรการประหยัดพลังงานขัดแย้งกับภารกิจในการลงพื้นที่

9.2 ด้านบุคลากร

- จำนวนเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานมีน้อยไม่เพียงพอ

- เจ้าหน้าที่ที่มีภารกิจที่เป็นงานปกติหรืองานประจำมาก เมื่อต้องแบ่งเวลามาทำภารกิจนี้ทำให้ส่งผลกระทบต่องานประจำ

- เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ในภารกิจดำเนินการวางแผนการวางแผน

- เจ้าหน้าที่ไม่มีความชำนาญในพื้นที่เท่าที่ควร

9.3 ด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้

- รถยนต์ไม่เพียงพอในการลงพื้นที่ (มีคันเดียว)

- การขาดอุปกรณ์ที่จำเป็นในการลงพื้นที่ เช่น เครื่องขยายเสียง อุปกรณ์ในการเชื่อมต่อสัญญาณอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

9.4 เป้าหมายที่ได้รับ

- เป้าหมายที่ส่วนกลางกำหนดให้มีมากขึ้นไป

- เป้าหมายที่ส่วนกลางกำหนดให้ไม่สอดคล้องกับเป้าหมายของจังหวัด

- เป้าหมายที่ส่วนกลางกำหนดให้ทั้งด้านพื้นที่และจำนวนคน ไม่ตรงกับสภาพข้อเท็จจริงในพื้นที่

9.5 การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย

- พื้นที่ยากจนตามข้อมูล กชช. 2 ค. (ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย) ไม่สอดคล้องกับพื้นที่ที่มีผู้จดทะเบียน สย. จริง
- นโยบายการกำหนดพื้นที่เป้าหมายของส่วนกลางมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง

9.6 การหากลุ่มประชาชนเป้าหมาย

- กลุ่มประชาชนเป้าหมายไม่อยู่ในพื้นที่ หรืออยู่แต่สูงอายุ หรืออยู่แต่ไม่พร้อมที่จะฝึกอาชีพ
- ความต้องการขอรับการช่วยเหลือของกลุ่มประชาชนเป้าหมายไม่ตรงกับภารกิจของกระทรวงแรงงาน เช่น ต้องการเงินทุนในการประกอบอาชีพ
- ความต้องการการช่วยเหลือกลุ่มประชาชนเป้าหมายหลากหลาย และเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา
- กลุ่มประชาชนเป้าหมายที่ต้องการฝึกอาชีพอยู่กระจัดกระจายต่างพื้นที่กัน ทำให้ยากต่อการฝึกอาชีพ

9.7 รูปแบบการดำเนินงานและกิจกรรม

- คาราวานเคลื่อนที่ของจังหวัดมีผู้จดทะเบียน สย. มารับบริการด้านแรงงานน้อย
- ความต้องการฝึกอาชีพมีหลายสาขา ไม่สามารถสนองความต้องการของกลุ่มประชาชนเป้าหมายได้ทั้งหมด
- ช่วงเวลาในการนำบริการในการออกคาราวานไปยังกลุ่มประชาชนเป้าหมายมักไม่ตรงกับเวลาว่างของกลุ่มประชาชนเป้าหมาย
- รูปแบบการให้ความช่วยเหลือ ไม่ได้มุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่แท้จริง
- หน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานทำงานซ้ำซ้อนกัน เนื่องจากไม่มีการกำหนดเจ้าภาพหลักที่ชัดเจน

9.8 การประสานงาน

- การประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประชาสัมพันธ์ให้คนมารับบริการมักมีปัญหาขัดข้อง เช่น ความห่างไกลของพื้นที่ การสื่อสารที่ไม่ตรงกัน เป็นต้น
- การนัดหมายกลุ่มประชาชนเป้าหมาย มักมีปัญหาในเรื่องสถานที่และเวลา

9.9 การจัดการฐานข้อมูล

- ฐานข้อมูลของแต่ละหน่วยงานไม่ตรงกัน
- ฐานข้อมูลไม่สมบูรณ์ ไม่เป็นปัจจุบัน และไม่ได้แยกความต้องการด้าน

แรงงานอย่างชัดเจน

9.10 การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล

- เดิมไม่ได้จัดเก็บข้อมูลแยกตามกลุ่มประชาชนเป้าหมาย ทำให้การเก็บข้อมูลย้อนหลังเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก
- ข้อมูลที่จัดเก็บมีรายละเอียดมาก ต้องใช้เวลานานในการจัดเก็บ ทำให้การรายงานผลล่าช้าไม่ทันตามกำหนด

9.11 การรายงานผลการดำเนินงาน

- ข้อมูลที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับหัวข้อในแบบรายงาน
- การรายงานข้อมูลการแก้ไขปัญหาความยากจนมีหลายหน่วยงานส่งการแต่ละหน่วยงานใช้แบบรายงานต่างกัน และเปลี่ยนแปลงแบบรายงานบ่อย ทำให้การจัดเก็บข้อมูลมีความผิดพลาดและล่าช้า

10. ข้อเสนอแนะ

10.1 ด้านนโยบายและแนวปฏิบัติ

- กระทรวงแรงงานควรให้บริการประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นภารกิจหลักของกระทรวงเท่านั้น และให้กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบให้ชัดเจน
- ให้สำนักงานแรงงานจังหวัดเป็นหน่วยงานหลักในการกลั่นกรองข้อมูลที่ได้จากจังหวัด โดยแยกความต้องการด้านแรงงานส่งให้หน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัดรับไปดำเนินการตามภารกิจ
- การกำหนดแนวปฏิบัติของส่วนกลาง ควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของจังหวัดด้วย
- ในการกำหนดพื้นที่และจำนวนเป้าหมาย ควรให้จังหวัดดำเนินการเอง เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงในพื้นที่ โดยแจ้งเป้าหมายให้ส่วนกลางสนับสนุนงบประมาณต่อไป
- ควรใช้ข้อมูลผ่านการกลั่นกรอง (Verify) แล้วว่าผู้ลงทะเบียนความยากจนต้องการความช่วยเหลือในการฝึกอาชีพหรือจัดหางานให้ทำจริงๆ

10.2 ด้านการบริหารจัดการ

- ควรมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านฐานข้อมูลความยากจน ที่เชื่อมโยงฐานข้อมูลจากกระทรวงมหาดไทย และใช้ระบบเดียวกันทั้งกระทรวง โดยครอบคลุมการรายงานผลการดำเนินงานไว้ในระบบ เพื่อลดภาระงานของเจ้าหน้าที่
 - ควรมีสูนย์ข้อมูลการแก้ไขปัญหาความยากจนด้านแรงงานของจังหวัด เพื่อเป็นศูนย์กลางในการติดตามการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นข้อมูลชุดเดียวกันทั้งจังหวัด
 - ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับจ้างลูกจ้างในการดำเนินงาน เพื่อแบ่งเบาภาระของเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีจำนวนน้อยและมีภารกิจงานประจำมาก
 - ควรกำหนดแนวปฏิบัติ รูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล และการรายงานผล ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ และแจ้งให้จังหวัดทราบโดยเร็ว เพราะการเก็บข้อมูลย้อนหลังทำได้ยากทำให้ข้อมูลตกหล่นไม่สมบูรณ์
 - ควรจัดสัมมนา หรือประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการรายงานผล ให้เจ้าหน้าที่ทุกคนเข้าใจ พร้อมทั้งจัดทำคู่มือประกอบ เพื่อความชัดเจนและความเข้าใจให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และควรจัดสัมมนาเพื่อซักซ้อมแนวปฏิบัติ รับฟังปัญหา / อุปสรรคในการดำเนินงานของแต่ละจังหวัด เพื่อเป็นการทบทวนแนวปฏิบัติ
 - ในการรายงานผลการดำเนินงาน ควรมีแบบรายงานเพียงชุดเดียว และให้รายงานส่วนกลางเพียงหน่วยเดียว โดยให้ส่วนกลางกระจายข้อมูลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ต้องใช้ข้อมูลจากการรายงาน
-

**ข้อเสนอแนวความคิด / วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงาน
ของหน่วยงานที่จะประเมินเพื่อแต่งตั้งให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น**

เรื่อง

**การให้ความช่วยเหลือประชาชนที่จดทะเบียนความยากจน
และประสงค์ขอรับการช่วยเหลือจากกระทรวงแรงงาน**

โดย

นางสาวช่อทิพย์ ประเสริฐศักดิ์

ตำแหน่ง นักวิชาการแรงงาน 5

ผู้ขอรับการประเมินในตำแหน่ง นักวิชาการแรงงาน 6ว

สำนักงานแรงงานจังหวัดนครปฐม

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

ข้อเสนอแนวความคิด / วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานของหน่วยงาน
ที่จะประเมินเพื่อแต่งตั้งให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ของ นางสาวช่อทิพย์ ประเสริฐศักดิ์

เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการแรงงาน 6 ว

ตำแหน่งเลขที่ 438 สำนักงานแรงงานจังหวัดนครปฐม

เรื่อง การให้ความช่วยเหลือประชาชนที่จกทะเบียนความยากจน และประสงค์ขอรับการช่วยเหลือจากกระทรวงแรงงาน

1. หลักการและเหตุผล

เมื่อกล่าวถึง "ความยากจน" โดยทั่วไปจะหมายถึงความยากจนในเชิงเศรษฐกิจ (Monetary Dimension) นั่นคือพิจารณาที่ระดับรายได้ หรือฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคลว่ามีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำ หรือมีรายได้ต่ำกว่ามาตรฐานคุณภาพชีวิตขั้นต่ำที่ยอมรับในแต่ละสังคม เมื่อนิยามความยากจนอิงกับการขาดแคลนรายได้เช่นนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดสถานะความยากจนจึงใช้รายได้หรือรายจ่ายของครัวเรือน และแนวทางในการแก้ไขปัญหา ก็จะมุ่งเน้นที่การเพิ่มรายได้ของครัวเรือน โดยการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิต และกระบวนการผลิตสินค้าและบริการที่ดำเนินการโดยคนจน การปรับปรุงสภาพแวดล้อมของตลาดในด้านต่างๆ ให้เอื้ออำนวยต่อคนจน ตลอดจนการให้เงินอุดหนุนในรูปแบบต่างๆ เช่น เบี้ยยังชีพคนชรา เป็นต้น

ปัจจุบันได้มีแนวคิดใหม่ในการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยในมุมมองใหม่นี้มิได้พิจารณาเฉพาะการมีรายได้น้อยหรือการบริโภคน้อยเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงมิติอื่นๆ ที่มีใช้ตัวเงิน (Non-monetary Dimension) กล่าวคือ

"ความยากจน มิได้จำกัดแต่เพียงการมีรายได้น้อยและการบริโภคน้อยเท่านั้น หากยังครอบคลุมถึงการขาดโอกาสด้านการศึกษา การรักษาพยาบาล และโอกาสอื่นในการพัฒนาคน การไร้ซึ่งอำนาจ การขาดสิทธิขาดเสียง ตลอดจนการตกอยู่ในความเสี่ยง และความหวาดกลัว"

เมื่อนิยามความยากจนอิงกับมิติด้านอื่นๆ ที่กว้างขึ้น เช่น ความขาดแคลนโอกาสในด้านต่างๆ และขาดแคลนอำนาจและสิทธิของบุคคล เครื่องมือที่ใช้ในการวัดสถานะความยากจนจึงกว้างขึ้นเช่นกัน นั่นคือดูที่ศักยภาพของคนจนว่าได้รับการเสริมสร้างและพัฒนาอย่างไร เช่น การขยายโอกาสในการเข้าถึงบริการพื้นฐานทางสังคมต่างๆ ของรัฐ อาทิ การศึกษา การสาธารณสุข ควบคู่ไปกับการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงปัจจัยการผลิต เช่น ที่ดิน ทุน และตลาด ตลอดจนการกระจายอำนาจการบริหารจัดการทรัพยากร และอำนาจทางการเมืองให้กับท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมมากขึ้น

และด้วยจังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร มีสภาพสังคมคล้ายสังคมเมืองอยู่มาก ในขณะที่สังคมชนบทซึ่งมีกิจกรรมทางการเกษตรกำลังแปรสภาพรับอิทธิพลของความเจริญของสังคมเมือง ดังนั้น ปัญหาโดยภาพรวมของจังหวัด อาจกล่าวได้ว่าเป็นปัญหาที่เกิดและได้รับอิทธิพลจากสภาพสิ่งแวดล้อมจากความฟุ่มเฟือยหรือการลงทุน และด้วยศักยภาพจังหวัดนครปฐม ที่อุดมสมบูรณ์ มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่าน มีแหล่งอุตสาหกรรมและสภาพการจราจร ที่สะดวกทั้งทางบกและทางน้ำมีพื้นที่ประมาณ 2.1 ล้านตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำเกษตร มีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ มีประชากรประมาณ 8 แสนคนเศษ สภาพรายได้ส่วนใหญ่ของประชากรขึ้นอยู่กับอาชีพและผลผลิตทางเกษตร ทั้งอาชีพการทำนา ทำสวนผลไม้ พืชไร่ และการเลี้ยงสัตว์ ปัญหาความยากจนส่วนใหญ่โดยเฉพาะปัญหานี้สิน (สย. 6) เกิดขึ้นด้วยสาเหตุสภาพความฟุ่มเฟือยและการลงทุนเป็นหลัก โดยจังหวัดนครปฐมมีประชาชนมาลงทะเบียนปัญหานี้สินทั้งสิ้น 37,781 ราย

เพื่อให้การแก้ไขปัญหาคความยากจนบรรลุเป้าหมายตามนโยบาย จังหวัดนครปฐมได้มอบนโยบายให้ สดจ.จังหวัด/อำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาคความยากจนเชิงรุก โดยสำนักงานแรงงานจังหวัดนครปฐมร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน ได้มีการดำเนินการ โครงการคาราวานแก้จน (ด้านแรงงาน) เพื่อสร้างโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพ ตลอดจนการเสริมสร้างทักษะในด้านต่างๆ ให้กับประชาชนยากจน

2. บทวิเคราะห์ / แนวความคิด / ข้อเสนอ

สาเหตุของความยากจน สาเหตุของความยากจนสามารถแบ่งได้เป็นสองแนวทางใหญ่ๆ คือ

- สาเหตุจากปัจจัยภายใน ได้แก่ การมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพต่ำ เนื่องจากการขาดโอกาสในการศึกษาและพัฒนาทักษะต่างๆ รวมทั้งการขาดโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ นอกจากนี้การมีปัญหาสุขภาพ และการมีภาระในการเลี้ยงดูครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ ประกอบกับการมีทรัพย์สินและที่ดินในการทำกินน้อย ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุภายในบุคคลที่ทำให้บุคคลกลายเป็นคนจนได้

- สาเหตุจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบายการพัฒนาที่ไม่สมดุลของภาครัฐ ที่เน้นพัฒนาเมืองมากกว่าพัฒนาชนบท หรือการพัฒนาชนบทที่เน้นแต่ทุนทางกายภาพ โดยขาดการส่งเสริมทุนทางสังคม เน้นการส่งเสริมอุตสาหกรรมมากกว่าการเกษตร เน้นการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ เพื่อการพาณิชย์โดยไม่ได้คำนึงถึงความยั่งยืน เน้นเป้าหมายการเจริญเติบโต ทางด้านเศรษฐกิจมากกว่าการกระจายรายได้ เน้นการเปิดประเทศมากเกินไปในขณะที่ยังไม่มีมาตรการรองรับผลกระทบในด้านต่างๆ ที่ดีพอ กระบวนการทางกฎหมายที่เป็นตัวสร้างความเหลื่อมล้ำในสังคม และระบบราชการ ไม่เอื้อต่อการแก้ปัญหาความยากจน ทั้งในแง่ขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนและล่าช้า รวมไปถึงความซ้ำซ้อนของหน่วยงานต่าง ๆ ในขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตลอดจนความไม่สอดคล้องกันของแผนงานและงบประมาณในระดับต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยหลักจากภายนอก ที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาความยากจนและซ้ำเติมคนจนมากขึ้น

ความยากจนเป็นสิ่งที่ถูกหยิบยกนำมาแก้ไขในลำดับต้นๆ แทบทุกรัฐบาล โดยเฉพาะในยุคของรัฐบาล “ นายกษัตริย์ ” ได้ประกาศให้ความยากจนเป็นวาระแห่งชาติ และประกาศจะแก้ไขความยากจนให้หมดจากประเทศไทยภายในระยะเวลา 6 ปี เนื่องจากความยากจนเป็นต้นเหตุหลัก ที่นำไปสู่ปัญหาอื่นๆ อีกมากมาย ถ้าแก้ไขปัญหาคความยากจนได้ ก็จะแก้ไขปัญหานั้นๆ ได้เกือบหมด การแก้ไขปัญหาคความยากจนจึงถูกกำหนดให้เป็น 1 ในนโยบาย 9 ด้านของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2548 สรุปได้ว่า รัฐบาลจะดำเนินนโยบายและมาตรการในการขจัดความยากจนให้หมดสิ้นไป โดยปรับปรุงระบบบริหารจัดการทั้งระบบ เชื่อมโยงการแก้ไขความยากจนทุกระดับ ตลอดจนสร้างกลไกที่

เชื่อมโยงให้คนยากจนในชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์และทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ใน 3 ระดับ คือ

- ในระดับบุคคล รัฐบาลจะเน้นการขยายโอกาส สร้างรายได้ ลดรายจ่าย เพิ่มช่องทางการเข้าถึงทุน รวมทั้งส่งเสริมระบบสหกรณ์และกระบวนการเรียนรู้การเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ ทั้งนี้ รัฐบาลจะดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจนในเชิงรุก โดยจัดหน่วยบริการเคลื่อนที่ที่เรียกว่า “คาราวานแก็งน” เพื่อให้คำแนะนำและบริการต่างๆ ในการประกอบอาชีพและเสริมทักษะต่าง ๆ

- ในระดับชุมชน รัฐบาลจะเสริมสร้างขบวนการชุมชนเข้มแข็ง และให้คนยากจนสามารถเชื่อมโยงประโยชน์จากปัจจัยแวดล้อมระดับมหภาคไปจนถึงคนจนในชุมชน รัฐบาลจะพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตรในระดับชุมชน ระบบการตลาดสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้จะพัฒนาระบบการเงินที่สนับสนุนเศรษฐกิจฐานราก รัฐบาลจะจัดสรรงบประมาณตามขนาดประชากร (Small Medium Large : SML) ให้ครบทุกหมู่บ้านและชุมชนเพื่อให้ชุมชนสามารถใช้บริหารแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

- ในระดับประเทศ รัฐบาลจะส่งเสริมให้เกษตรกรมีที่ดินทำกินอย่างทั่วถึง และพอเพียง จะเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรน้ำ และจัดตั้งนิติบุคคลเฉพาะกิจ (Special Purpose Vehicles : SPV) เพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด และแหล่งทุนเพื่อลดความเสี่ยงแก่เกษตรกร จัดตั้งระบบการบริหารจัดการสินค้าเกษตรรายผลิตภัณฑ์ เพื่อเน้นการสร้างเสถียรภาพด้านราคาสินค้าเกษตร รวมทั้งขยายขอบเขตการประกันสังคมให้ครอบคลุมแรงงานนอกระบบและแรงงานในภาคเกษตรด้วย

จะเห็นได้ว่านโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจนที่กล่าวมาข้างต้น รัฐบาลต้องการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบและเชื่อมโยงในทุกระดับ ดังนั้นทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหน่วยงานของรัฐ ต้องเข้าใจองค์รวมของความคิด ต้องไม่มองเพียงมิติเดียว ต้องร่วมมือกันทำงาน ไม่มองกันในทางลบ ต้องมองที่เป้าหมายเดียวกัน มองเห็นตรงกัน ก็จะทำให้คนจนได้รับประโยชน์จากนโยบายอย่างแท้จริง ตามวัตถุประสงค์จัดความยากจนให้หมดสิ้นไปอย่างยั่งยืนของรัฐบาล

ในส่วนของการตรวจแรงงานได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายให้หน่วยงานในสังกัดดำเนินการช่วยเหลือประชาชน โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- 1) ประชาชนที่จดทะเบียนความยากจน (สย.6)

2) ประชาชนยากจนที่มีรายได้น้อยกว่า 1,230 บาท / คน / เดือน

3) ประชาชนทั่วไปที่อยู่ในพื้นที่ยากจนและมาขอรับบริการจากหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงาน

โดยเน้นการจัดการรวนแก้ง (ด้านแรงงาน) ออกไปปฏิบัติงานร่วมกับคาราวานแก้งของจังหวัด/อำเภอ เพื่อนำบริการของกระทรวงแรงงานเข้าไปให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย

การดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนที่ผ่านมาในส่วนของสำนักงานแรงงานจังหวัดนครปฐม พบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานต่างๆ ดังนี้

1. ด้านงบประมาณ

- ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณด้านการบริหารจัดการเพื่อดำเนินงานคาราวานแก้งอย่างเพียงพอ เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าอาหารทำกรนอกเวลา ค่าน้ำมัน เชื้อเพลิง ฯลฯ ทำให้ต้องใช้งบปกติหรือเงินส่วนตัวในกรณีเบิกค่าใช้จ่ายไม่ได้

- งบประมาณไม่เพียงพอที่จะจัดฝึกอาชีพให้ตรงกับความต้องการของประชาชน ทำให้ประชาชนต้องไปฝึกอาชีพอื่นแทนซึ่งไม่ตรงกับความต้องการที่เดียนัก

- มาตรการประหยัดพลังงานขัดแย้งกับภารกิจในการลงพื้นที่

2. ด้านบุคลากร

- จำนวนเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานมีน้อยไม่เพียงพอ

- เจ้าหน้าที่ที่มีภารกิจที่เป็นงานปกติหรืองานประจำมาก เมื่อต้องแบ่งเวลาทำภารกิจนี้ทำให้ส่งผลกระทบต่องานประจำ

- เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ในภารกิจการดำเนินงานคาราวานแก้ง

- เจ้าหน้าที่ไม่มีความชำนาญในพื้นที่เท่าที่ควร

3. เป้าหมายที่ได้รับ

- เป้าหมายที่ส่วนกลางกำหนดให้มียากเกินไป

- เป้าหมายที่ส่วนกลางกำหนดให้ไม่สอดคล้องกับเป้าหมายของจังหวัด

- เป้าหมายที่ส่วนกลางกำหนดให้ทั้งด้านพื้นที่และจำนวนคน ไม่ตรงกับสภาพข้อเท็จจริงในพื้นที่

4. การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย

- พื้นที่ยากจนตามข้อมูล กชช. 2 ค. (ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย) ไม่สอดคล้องกับพื้นที่ที่มีผู้จดทะเบียน สย. จริง

5. การหากลุ่มประชาชนเป้าหมาย

- กลุ่มประชาชนเป้าหมายไม่อยู่ในพื้นที่ หรืออยู่แต่สูงอายุ หรืออยู่แต่ไม่พร้อมที่จะฝึกอาชีพ

- ความต้องการขอรับการช่วยเหลือของกลุ่มประชาชนเป้าหมายไม่ตรงกับภารกิจของกระทรวงแรงงาน เช่น ต้องการเงินทุนในการประกอบอาชีพ

- ความต้องการการช่วยเหลือกลุ่มประชาชนเป้าหมายหลากหลาย และเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

- กลุ่มประชาชนเป้าหมายที่ต้องการฝึกอาชีพอยู่กระจัดกระจายต่างพื้นที่กัน ทำให้ยากต่อการฝึกอาชีพ

6. รูปแบบการดำเนินงานและกิจกรรม

- การรวมนักเคลื่อนที่ของจังหวัดมีผู้จดทะเบียน สย. มารับบริการด้านแรงงานน้อย

- ความต้องการฝึกอาชีพมีหลายสาขา ไม่สามารถสนองความต้องการของกลุ่มประชาชนเป้าหมายได้ทั้งหมด

- ช่วงเวลาในการนำบริการในการออกคาราวานไปยังกลุ่มประชาชนเป้าหมายมักไม่ตรงกับเวลาว่างของกลุ่มประชาชนเป้าหมาย

- รูปแบบการให้ความช่วยเหลือไม่ได้มุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่แท้จริง

- หน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานทำงานซ้ำซ้อนกัน เนื่องจากไม่มีการกำหนดเจ้าภาพหลักที่ชัดเจน

7. การประสานงาน

- การประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประชาสัมพันธ์ให้คนมารับบริการมักมีปัญหาขัดข้อง เช่น ความห่างไกลของพื้นที่ และการสื่อสารที่ไม่ตรงกัน เป็นต้น

- การนัดหมายกลุ่มประชาชนเป้าหมาย มักมีปัญหาในเรื่องวัน เวลา และสถานที่

8. การจัดการฐานข้อมูล

- ฐานข้อมูลของแต่ละหน่วยงานไม่ตรงกัน
- ฐานข้อมูลไม่สมบูรณ์ ไม่เป็นปัจจุบัน และไม่ได้แยกความต้องการ

ด้านแรงงานอย่างชัดเจน

9. การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล

- เดิมไม่ได้จัดเก็บข้อมูลแยกตามกลุ่มประชาชนเป้าหมาย ทำให้การเก็บข้อมูลย้อนหลังเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก

- ข้อมูลที่จัดเก็บมีรายละเอียดมาก ต้องใช้เวลานานในการจัดเก็บ ทำให้การรายงานผลล่าช้าไม่ทันตามกำหนด

10. การรายงานผลการดำเนินงาน

- ข้อมูลที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับหัวข้อในแบบรายงาน

- การรายงานข้อมูลการแก้ไขปัญหาความยากจนมีหลายหน่วยงานส่งการ แต่ละหน่วยงานใช้แบบรายงานต่างกัน และเปลี่ยนแปลงแบบรายงานบ่อย ทำให้การจัดเก็บข้อมูลมีความผิดพลาดและล่าช้า

แนวทางในการพัฒนางานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดที่จะนำเสนอมีดังนี้

- กระทรวงแรงงานควรให้บริการประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เฉพาะที่เป็นภารกิจหลักของกระทรวงเท่านั้น และให้กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบให้ชัดเจน

- ให้สำนักงานแรงงานจังหวัดเป็นหน่วยงานหลักในการกลั่นกรองข้อมูลที่ได้จากจังหวัด โดยแยกความต้องการด้านแรงงานส่งให้หน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัดรับไปดำเนินการตามภารกิจ

- การกำหนดแนวปฏิบัติของส่วนกลาง ควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของจังหวัดด้วย

- ในการกำหนดพื้นที่และจำนวนเป้าหมาย ควรให้จังหวัดดำเนินการเอง เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงในพื้นที่ โดยแจ้งเป้าหมายให้ส่วนกลางสนับสนุนงบประมาณต่อไป

- จัดทำแบบสอบถามเพื่อสำรวจความต้องการขอรับการช่วยเหลือจากกระทรวงแรงงาน แจกจ่ายให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเก็บข้อมูลความต้องการที่แท้จริง

- ควรใช้ข้อมูลที่ผ่านมาการกลั่นกรอง (Verify) แล้วว่าผู้ลงทะเบียน ความยากจนต้องการความช่วยเหลือในการฝึกอาชีพหรือจัดหางานให้ทำจริงๆ

- ควรมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านฐานข้อมูลความยากจน ที่เชื่อมโยงฐานข้อมูลจากกระทรวงมหาดไทย และใช้ระบบเดียวกันทั้งกระทรวง โดยครอบคลุมการรายงานผลการดำเนินงานไว้ในระบบ เพื่อลดภาระงานของเจ้าหน้าที่

- ควรมีสวนข้อมูลการแก้ไขปัญหาความยากจนด้านแรงงานของ จังหวัด เพื่อเป็นศูนย์กลางในการติดตามการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นข้อมูลชุดเดียวกันทั้งจังหวัด

- ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับจ้างลูกจ้างในการดำเนินงาน เพื่อแบ่งเบาภาระของเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีจำนวนน้อยและมีภารกิจงานประจำมาก

- ควรกำหนดแนวปฏิบัติ รูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล และการ รายงานผลตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ และแจ้งให้จังหวัดทราบโดยเร็ว เพราะการเก็บข้อมูล ย้อนหลังทำได้ยากทำให้ข้อมูลตกหล่นไม่สมบูรณ์

- ควรจัดสัมมนา หรือประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติ ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล และการรายงานผล ให้เจ้าหน้าที่ทุกคนเข้าใจ พร้อมทั้งจัดทำคู่มือประกอบ เพื่อความ ชัดเจนและความเข้าใจให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และควรจัดสัมมนาเพื่อซักซ้อมแนว ปฏิบัติ รับฟังปัญหา / อุปสรรคในการดำเนินงานของแต่ละจังหวัด เพื่อเป็นการทบทวนแนว ปฏิบัติ

- ในการรายงานผลการดำเนินงาน ควรมีแบบรายงานเพียงชุดเดียว และให้รายงานส่วนกลางเพียงหน่วยเดียว โดยให้ส่วนกลางกระจายข้อมูลไปยังหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องที่ต้องใช้ข้อมูลจากการรายงาน

- แนวทางการเสริมสร้างโอกาสการพัฒนาอาชีพ การมีงานทำ และ รายได้ของคนทุกกลุ่ม ควรเน้นกลุ่มเป้าหมายคนจนที่เป็นเกษตรกรยากจน แรงงานรับจ้างภาค เกษตรควบคู่ไปกับแรงงานไร้ฝีมือ ทั้งนี้ต้องจำแนกการดำเนินงานเป็น 3 ระยะ ได้แก่

1) ระยะสั้น โดยในระยะสั้นแนวทางการดำเนินงานควรเน้นการ สร้างโอกาสการมีงานทำและเสริมรายได้ในช่วงฤดูแล้ง ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการว่างงานสูงสุด ควบคู่กับการดำเนินงานที่เป็นไปเพื่อเพิ่มผลิตภาพในการผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิต ของคนจน

2) ระยะกลาง ควรเป็นการสร้างทางเลือกแก่คนจนและเกษตรกรยากจนในการประกอบอาชีพว่าจะเป็นการผลิตเพื่อให้พอเพียงแก่การเลี้ยงชีพ และลดรายจ่ายของครอบครัวตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง หรือจะเป็นการผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด

3) ระยะยาว หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องมีการพัฒนาระบบคุ้มครองทางสังคมให้แก่คนจนที่ทำงานในภาคเกษตร และภาคเศรษฐกิจที่ไม่เป็นทางการ เพราะกลุ่มคนเหล่านี้มีความเปราะบางต่อภาวะความยากจนสูง

การดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนที่ผ่านมา กล่าวได้ว่า ภาครัฐบาลมีบทบาทสำคัญมาโดยตลอด โดยเฉพาะในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ภาครัฐได้จัดสรรงบประมาณพิเศษจำนวนมาก เพื่อบรรเทาผลกระทบทางสังคมและการแก้ไขปัญหาความยากจน ทั้งในส่วนงบประมาณแผ่นดินและเงินกู้ต่างประเทศ ซึ่งมีส่วนช่วยให้ปัญหาความยากจนที่มีทีท่าว่าจะทวีความรุนแรงเริ่มคลี่คลายลง นอกจากนี้ ยังมีภาคประชาสังคมที่เข้ามาบทบาทในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและการแก้ไขปัญหาความยากจนในท้องถิ่นของตนเองอย่างกว้างขวาง และนับเป็นเครือข่ายสำคัญในการแก้ไขปัญหาความยากจนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐต่อไป

3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ประชาชนที่จดทะเบียนประสบปัญหาสังคมและความยากจน (สย.) ได้รับความช่วยเหลือครบทุกคน

3.2 ประชาชนผู้มีรายได้น้อย (รายได้ต่ำกว่า 1,230 บาท / คน / เดือน) และประชาชนทั่วไป มีโอกาสและมีทางเลือกในการประกอบอาชีพมากขึ้น ก่อให้เกิดรายได้ที่เพิ่มขึ้น

3.3 ประชาชนในหมู่บ้านยากจนเป้าหมาย ได้รับการช่วยเหลือด้านการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำอย่างทั่วถึง

3.4 เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานต่างๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมถึงภาคประชาสังคมด้วย

3.5 ประชาชนทุกคนอยู่ดีมีสุข

บรรณานุกรม

คณะกรรมการนโยบายสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ “ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนในระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว”. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2543.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ “คนจน : โอกาสใหม่ในการพึ่งตนเอง”. เอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2545 ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย 5 ปีหลังวิกฤตเศรษฐกิจ.

สำนักนายกรัฐมนตรี “แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 – 2551”.

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน “แผนปฏิบัติการ 4 ปี (พ.ศ. 2548 – 2551) ของกระทรวงแรงงาน.

สำนักราชเลขาธิการ “เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร”.

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย “คุณภาพชีวิตของคนไทยในชนบท ระหว่างปี พ.ศ. 2544 – 2549”. กรุงเทพมหานคร : บริษัท บีทีเอสเพรส จำกัด, 2549.

ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน กระทรวงมหาดไทย “ประมวลหนังสือสั่งการที่สำคัญ”.

ศูนย์อำนวยการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชน กระทรวงการคลัง “การดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชน”. กรุงเทพมหานคร : บริษัท มูฟเมนท์ จีแอนด์ดับบลิว จำกัด, 2549.

กระทรวงแรงงาน “รายงานข้อมูลสำคัญสำหรับผู้บริหาร ประจำเดือนสิงหาคม 2549”. จากเว็บไซต์ www.mol.go.th.